

Nói đến Cóc thì có lẽ ai cũng nghĩ đến ngay câu chuyện cổ tích dân gian "Cóc kiêu Trĩ" và bài thơ "Con Cóc".

Thêm nữa, theo một số người sành điệu, thì thịt cóc còn ngon hơn cả thịtếch nữa. Dĩ nhiên là phải có gan lợn hoặc gan cóc tía mới dám ăn thịt cóc. Vì thịt cóc mà làm không đúng cách hoặc sơ xuất sẽ bị ngộ độc và có thể mất mạng như chích.

Theo câu chuyện "Cóc kiêu Trĩ" thì Ngọc Hoàng ngộ quên, không có ra lệnh làm mưa nên hạn giã bị hạn hán. Chàng Cóc tía thuyết phục và dẫn dụ các thú vật khác gồm Cua, Cáp, Gấu, Cáo và đàn Ong lên thiên đình kiêu Trĩ. Nhờ sự gan lì và mưu lược của Cóc nên phe chàng Cóc đã thắng được binh tướng của thiên đình. Đến nỗi Ngọc Hoàng "sợ hãi" quá phải giảng hòa, nhận tội Cóc là Cũ và hứa hẹn khi nào nào hạn giã chấm dứt thì Cóc chỉ cần nghĩ rằng là Ngọc Hoàng sẽ sai Rồng bay xuống làm mưa ngay.

Số thực là Ngọc Hoàng "sợ" và mưu tính tránh việc Cóc lên "kiêu" nữa sẽ làm mất mặt thiên đình họ. Vì vậy mà có câu đố ng dao: "Con Cóc là câu ông Trĩ; Ai mà đánh nó thì Trĩ đánh cho" truyền tụng đến nay. Và "hình như" Ngọc Hoàng cũng giãi tỏ lòng hối hận, nên mỗi khi cóc nghĩ rằng là trỗi dậy mưa.

Thật ra câu chuyện "Cóc ki n Tr i" không phải để nhận thu n là m t câu chuyện c tích cho tr con . Nếu xét cho kỹ sẽ thấy để c b n ch t và s "thâm thúy" c a t tiên ta.

Nh chúng ta biết, Vị t Nam b Trung Hoa đô h t tr c Công nguyên cho đến khi Ngô Quy n (938) mới bắt đầu có để c nh ng th i kỳ để c l p, t ch lâu dài.

G n m t ngàn năm B c thu c, l dĩ nhiên n n văn hóa Vị t Nam phải b nh h ng c a văn hóa Trung Hoa. Để gi và phát huy để c văn hóa thu n Vị t, tránh để c s để ng hóa c a Trung Hoa, cha ông chúng ta đã phải nh vào n n văn hóa dân gian để l i b t i đa (nh có th) nh h ng c a văn hóa Trung Hoa. T i sao phải là văn hóa dân gian? Vì n n văn hóa dân gian d a vào truy n kh u ch không l thu c vào ch vi t. Cho nên dù sách vở có b thiếu h y, b ngăn c m, b c ng bách theo chính sách ngo i bang khi b đô h thì n n văn hóa dân gian vẫn n t n t i. K đến, văn hóa dân gian để c dân chúng l u truy n qua các th h không b nh h ng l m b i các y u t chính tr c a các th i để i. Chuyện c tích là m t "b ph n" r t quan trọng c a văn hóa dân gian .

Căn c theo các nhà kh o c u, thì có m t để m chung gi a nh ng tr ng để ng c khai qu t để c là các m t tr ng để ng để u có hình m t tr i i tâm để m, t a tia sáng ra kh p phía. T đó suy ra, t tiên ng i Vị t có l cũng gi ng nh t tiên c a nh i u dân t c khác đã l y m t tr i làm v th n bi u t ng cho mình . M t tr i hay Tr i có l là v th n để u tiên . Sau này b nh h ng c a văn hóa Trung Hoa nên ch có vua mới để c xem là con tr i (thiên t).

Theo câu chuyện c tích truy n kh u c a dân Vị t "Con cóc là c u ông Tr i". Con cóc, dù ch là m t con v t nh , x u xí, thu c vào h ng để ng v t th p (l i bò sát), không có gì n i b t so v i các loài để ng v t khác nh ng l i để c dân Vị t tôn vinh làm "C u" ông Tr i. Tr i, v th n c a muôn loài, l i là cháu c a con cóc. Để u này phải làm ta suy nghĩ ch ! K đến là đâu phải ch có cóc mới báo m a. M t s loài v t khác cũng có kh năng báo m a nh chu n chu n, ki n ... T tiên ta nh t để nh phải có lý do chính đáng nào đó để tôn vinh con cóc làm c u ông Tr i mà không ch n m t con v t khác. Chúng ta th tìm hi u xem t i sao ?

M i dân t c để u có h th ng giá tr khác nhau, để d dàng truy n bá h th ng giá tr đó thì ng i ta th ng dùng nh ng hình nh để ng tr ng cho dễ hi u, th ng thì h linh thiêng hóa nh ng con v t s ng xung quanh. Nh l ch s c a n n văn minh th gi i cho th y, đa s các dân t c để u tôn vinh nh ng con v t để th hi n giá tr mà h tôn sùng nh s t , di u h u, để i bàng ... Có l chúng ta phải "nghiên c u" để c tính c a loài cóc và để ng c dòng l ch s để "tìm hi u " nh ng m i liên h gi a loài cóc và ông cha chúng ta thu x a. M t để u ch c ch n là xã

hái cáa VN đái thái Bác thuác (nhà Hán) là mát xá hái nông nghiáp và căn cá vào hoàn cánh đáa lý cáa nác VN thì phái là tháy nông (tráng lúa nác).

Loài cóc thì có nháng đác tính nhá: Vái tác đá cáa cái lái lá nhá tia cháp nên bát sáu bá rát giái nên là mát đáng minh tát cáa nông dân. Ká đán, ít ai dám đáng vào cóc vì da cóc xáu xá, sán sái và đáy nháng mán đác, tuy không đán nái chát ngái nháng cũng táo ngáa ngáy khó cháu, và mác đá cáa chát đác có thá so vái rán. Điáu khác nhau là rán dùng đác đá tán công, có thá đe đáa đán sá an toàn cáa nông dân, cóc chá dùng đác đá tá vá, đá đái ká thù. Mái cáa rán có thá là gia cám nên đáng chám đán quyán lái cáa nông dân, còn mái cáa cóc chá là sáu bá. Đác tính này cáa loài cóc giáng nhá tá tiên cáa dân Viát.

Nhìn lái lách sá chián tranh vái Trung hoa, ông cha ta tá vá khi bá xám lác, cháng đái ngoái xám, nháng luôn cháa đáng cho ká thù rút chá không bác sát. Cuái cùng là khá năng làm tình cáa loài cóc, các cô cáu cóc có thá yêu nhau tá vài ngày đán vài tuán. Và vì cách thá tình cáa cóc & bên ngoài chá không & trong báng. Cóc cái đá tráng, cóc đác "phun" tinh trùng lên tráng. Cách thá tình này không an toàn lám, vì lá có chú cóc nào khác & gán lán "phun &u" thì rác rái. Vì váy cóc đác tháng bám sát bán tình đá báo vá và báo đám các cóc con táng lại là "nái giáng" cáa nó. Nháng muán cóc cái đá tráng thì cán phái có nác. Náu trái hán hán thì nác đáu đá cóc đác làm cái nhiám vá truyán giáng đác.

Cho nên trong cái câu chuyán cá tích "Cóc kián Trái", náu ta đá ý, trong sá các loài vát tham gia đi kián (cóc, cua, cáp, gáu, cáo, ong) thì cóc là loài cán "nác" nhát cho nhu cáu báo tán nái giáng cáa loài cóc. Vì lý do này, anh chàng cóc tía mái hám há "má quân" và gan đá cám đáu đoàn thú ngang nhá cua, đá nhá cáp, mánh nhá gáu, gian nhá cáo, lá nhá ong lên thiên đánh kián....ông Trái.

Cũng giáng nhá váy, hàng triáu con mác bián hàng năm tá táp vái nhau quanh khu vác chúng đác sinh ra, làm mát vũ điáu luân vũ rái tát cá đáu chát. Hay nháng con cá hái ngao du bán bián rái cũng phái trá lái nái đá sinh ra đá làm nhiám vá cuái cùng trác khi chát. Cái nhiám vá cao cá đó là duy trì nái giáng. Đá loài tán tái thì có thá táng cá thá phái cháu nháng hình phát ghê gám. Ngoài mác, cá hái, còn nháng giáng vát khác nhá nhán, bángáa ... con đác có thá hy sinh làm mái cho con cái đá con cái có sác chăm sóc nái giáng. Hóa ra sá báo tán loài có lúc còn quan tráng hán sá báo tán thân thá cáa táng cá thá. Cái chát cáa táng cá thá cháa phái là điáu đáng sá nhát mà điáu đáng sá nhát là sá tuyát giáng cáa loài.

Qua nháng sá viác trên chúng ta có thá hiáu đác tái sao con cóc lái đác chán cám đáu "đoàn

thú" để kể n ông Trĩ và để c tôn vinh làm "C u ông Trĩ" trong câu chuy n c tích. Nói cách khác, cóc là hình nh tiêu bi u c a ng i nông dân Vi t th i đó, c n m n, hi n lành nh ng không d b ăn hi p. Cóc i h u ích trong vi c b t sâu b , nên có i đã giúp cho mùa màng tăng thu ho ch khá h n, cóc để c xem nh ng i b n t t c a nông dân. Và trên h t, có i ng i dân Vi t lúc y đã ý th c r t rõ ràng cái nhi m v cao c c a vi c b o t n và duy trì nòi gi ng Vi t.

Dù là C u ông Trĩ, ai để ng để n cóc là ông Trĩ đánh li n, nh ng trong văn ch ng cóc i b ba anh h c trò d t n i h ng r nhau làm th v nh cóc và làm cóc mang ti ng luôn. Câu chuy n có th tóm t t i khái nh sau:

Có ba anh h c trò d t, m t hôm, nhìn m t con cóc, n i h ng r nhau làm th v nh.

Anh th nh t c: Con cóc trong hang / Con cóc nh y ra.

Anh th hai ti p: Con cóc nh y ra / Con cóc ng i đó.

Anh th ba n i i: Con cóc ng i đó / Con cóc nh y đi.

Làm xong bài th, t tr m tr khen mình gi i, r i s c nh i ng i x a nói k tài hoa th ng m nh y u, ba anh r t lo, sai ti u để ng ra ph mua s n ba cái quan tài. Ngoài ph, m t khách qua để ng, nghe ti u để ng k câu chuy n, d n : - Mày mua luôn giùm tao m t cái luôn, để i c i quá, tao ch t theo.

Nói để n "Th con cóc", thì ai cũng hi u ng m là th thu c lo i "ngo i h ng" và "d h n d ". Nh ng g n đây thì nhà phê bình Nguy n H ng Qu c vi t m t ti u lu n để d n ch ng bài "Th con cóc" là m t bài th có nh ng cái hay riêng c a nó. Bài ti u lu n c a NHQ cũng là để tài tranh lu n khá sôi n i trong văn gi i. N u thích thú thì các b n có th tìm để c và t k t lu n. Ph n tôi thì thú thi t không th y ho c th ng th c để c cái hay c a bài th ch nào. Có đi u ph i công nh n là bài "Th con cóc" hình nh ai cũng bi t h t. Có i Th con cóc gi ng nh tr ng h p c a Nam Quách trong câu chuy n d i đây:

T ng truy n và th i T Tuyên V ng có Nam Quách là ng i không h bi t đàn sáo, cũng dứt lót để xin cho để c vào để i nh c h p t u cung đình g m 300 ng i để th i sáo. Nam Quách ch gi v th i sáo, ch không bi t th i. Để n khi Tuyên V ng ch t, con lên n i ng i là H n V ng ch thích nghe để c t u, nên g i t ng ng i bi u di n, Nam Quách th y không xong, bèn cáo b nh và tr n luôn. Để i sau, chuy n này thành để n tích và h ai dùng th đo n gian để i thì ng i ta dùng tên Nam Quách để mà so sánh. Để i nh c có 300 ng i mà ch có tên anh chàng Nam Quách, m t ng i không bi t th i sáo là còn i u truy n muôn thu . M t cách t ng t , bài "Th con cóc" có s ph n nh "tên" c a Nam Quách v y.

Cũng nh ng i Để i Hàn và Nh t B n thích ăn cá nóc, m t s ng i Vi t thích th t cóc. Cá nóc và cóc có đi m gi ng nhau là ph i bi t cách "làm", n u s xu t thì ng i ăn có th b ng để c.

▢ Nhặt Bỏ và Đói Hàn, với cá nóc, cần phải có giấy phép hành nghề mới được phép với khách hàng. Còn ▢ Việt Nam thì nhúng nhúng làm thịt cóc không được huấn luyện theo một chế độ trình hay tiêu chuẩn nào cả, không có cơ quan trách nhiệm kiểm soát nghiêm túc để bảo đảm an toàn cho thịt khách. Cho nên dù thịt cóc có ngon tới đâu thì cũng không đáng đem sinh mạng của mình ra đùa với tử thần. Hiện nay, ▢ Việt Nam đã có nhiều trường hợp ngộ độc vì ăn thịt cóc. Trong bối cảnh như vậy, tôi nghĩ, tránh được ngộ độc "thịt" của cấu ông Trại là một hành động thông minh. Kể đó, nếu hôm nào chàng cóc nghĩ rằng, trại này có nhiều ma gió và bọ nọc có thể cảnh sinh tình, mua mùa bút thì tránh làm thịt con cóc mà nên viết văn con cóc. Vì văn chương VN đã có bài thịt con cóc để ghi phê bình chửi nhốt rồi, nhúng văn con cóc thì chắc có bài nào được chửi là "nhốt" cả. Và đây cũng là một chuyện không kém thông minh.

Một gach là nhốt

Hai gach là nh

Ba gach là tam

Một đống gach là ... căn nhà sụp vì trời mưa ... và đây "chức chức" là "lời con cóc" : Nghĩ rằng khi trời mưa, đất đất, đống nước, sụp nhà .